

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

**ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2021
Α΄ ΣΕΙΡΑ**

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (068)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2.5 ΩΡΕΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 03 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

Στο Μέρος Α΄ ο μαθητής θα πρέπει να απαντήσει και τις δύο ερωτήσεις.

A.1.:

Οι σωστές απαντήσεις είναι οι εξής:

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΣΩΣΤΟ
3. ΛΑΘΟΣ
4. ΣΩΣΤΟ
5. ΛΑΘΟΣ
6. ΣΩΣΤΟ
7. ΛΑΘΟΣ
8. ΣΩΣΤΟ
9. ΛΑΘΟΣ
10. ΣΩΣΤΟ

Κάθε σωστή απάντηση θα αξιολογείται με 1 μονάδα.

A.2:

Οι σωστές απαντήσεις είναι οι εξής:

1. Β
2. Δ
3. Α
4. Δ
5. Γ

Κάθε σωστή απάντηση αξιολογείται με δύο (2) μονάδες. Στην περίπτωση που ο μαθητής σημειώσει περισσότερες από μία απαντήσεις τότε η απάντηση θα θεωρηθεί άκυρη και δεν θα δίνονται μονάδες.

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δεκαπέντε (15) μονάδες.

B.1.1. Να καταγράψετε τέσσερις (4) διαφορές ανάμεσα στον Χορό της Αρχαίας Τραγωδίας και τον Χορό της Αρχαίας Κωμωδίας

(μονάδες 2Χ4= 8)

ΖΗΤΗΜΑ 1

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία:

1. Ο αριθμός χορευτών στην τραγωδία, αριθμούσε 12-15, # στην Κωμωδία 24.
2. Ήταν ντυμένος πανομοιότυπα # χωρίς αναγκαστική ομοιογένεια στο ντύσιμο.
3. Είχε ομοιογένεια στην ηλικία και στο φύλο # χωρίς αναγκαστική ομοιογένεια. Ακόμη και εμφανισιακά η λειτουργία του ήταν να μετατρέψει (και με τον τρόπο του να σχολιάσει) σε οπτικό θέαμα το θέμα του έργου.
4. Η ταυτότητα του ήταν ομοιογενής # Η ταυτότητά του ήταν ποικιλόμορφη. Άλλοτε τα μέλη του ήταν ανθρώπινα όντα ή ζωόμορφα και άλλοτε ήταν προσωποποιημένα ουράνια φαινόμενα, έννοιες ή ακόμα και σύμβολα.
5. Ο τραγικός Χορός εξέφραζε άποψη και συναισθήματα, όμως σπανίως οι θέσεις του επηρέαζαν την εξέλιξη της πλοκής / Ή/ Ήταν πιο πολύ στη θέση ενός πιο αντικειμενικού παρατηρητή/θεατή. # Σε αντίθεση με τον πιο ενεργητικό Χορό της κωμωδίας που έφτανε σε σημείο να διαπληκτίζεται με τους υποκριτές, να προβάλλει ιδέες, να τις υποστηρίζει και με τη στάση του γενικά να καθορίζει την εξέλιξη των δρωμένων.
6. Εξέφραζε άποψη και συναισθήματα, όμως σπανίως οι θέσεις του επηρέαζαν την εξέλιξη της πλοκής # Στην κωμωδία έχουμε έναν ισχυρό συμπρωταγωνιστή που όχι μόνο σχολίαζε αλλά και συμμετείχε πολύ δυναμικά στα δρώμενα.
7. Ο τραγικός Χορός ήταν σεμνός και σοβαρός # η όρχησή τους, αστεία και άσεμνη, ξεχώριζε από τις γρήγορες και άσεμνες κινήσεις που επέβαλε ο χορός Κόρδαξ.
8. Δεν συμμετείχε στον αγώνα λόγων των δύο τραγικών πρωταγωνιστών # Στο τέλος έχει και τον ρόλο του διαιτητή, αφού ανακηρύσσει τον νικητή του αγώνα λόγων (σφραγίς).
9. Δεν ήταν επώνυμοι ήρωες ούτε άτομα υποχρεωτικά παρμένα από τη μυθολογία. Ήταν οικείες παρουσίες που ενίσχυαν έτσι και την ευκολότερη ταύτιση του θεατή μαζί τους # Στα μέλη του κωμικού Χορού έχουμε και διακριτές οντότητες, δηλαδή επώνυμα μέλη, κάτι που δεν συναντούμε στην τραγωδία.

Κάθε σημείο που θα αναφέρεται θα αξιολογείται με **1 μονάδα για την Τραγωδία και 1 μονάδα για την Κωμωδία.**

Αν ο μαθητής γράψει μία διαφορά για το ένα είδος, τότε θα παίρνει 1 μονάδα.

B.1.2. Ο Αριστοτέλης περιλαμβάνει τον Μύθο στα Κατά Ποιον μέρη της τραγωδίας. Να εξηγήσετε την έννοια του Μύθου. (μονάδες 4)

Η απάντηση μπορεί να περιλαμβάνει τα πιο κάτω σημεία.

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα ακόλουθα σημεία:

1. Ο μύθος αφορά την **υπόθεση/ιστορία** του έργου.
2. Η πλοκή του μύθου έπρεπε να έχει **περιπέτεια** (μεταστροφή της τύχης των ηρώων, συνήθως από την ευτυχία στη δυστυχία) και **αναγνώριση** (μετάβαση του ήρωα από την άγνοια στη γνώση), η οποία συχνά αφορά την αποκάλυψη της συγγενικής σχέσης μεταξύ δύο προσώπων και γίνεται με τεκμήρια. Η δραματικότητα επιτείνεται με την **τραγική ειρωνεία**, την οποία έχουμε όταν ο θεατής γνωρίζει την πραγματικότητα, την αλήθεια ενός συμβάντος, την οποία αγνοούν τα πρόσωπα της τραγωδίας.

Οι υποθέσεις **αντλήθηκαν από τους μυθολογικούς κύκλους**, οι οποίοι ήταν γνωστοί στον λαό και αποτελούσαν πολύ ζωντανό κομμάτι της παράδοσής του. Τους μύθους αυτούς ο ποιητής τους τροποποιούσε (διασκεύαζε)

Η σωστή απάντηση πρέπει να περιέχει το σημείο (1) και παίρνει **2 μονάδες**.

Επιπλέον, ζητούνται ακόμα 2 αναφορές. Η κάθε αναφορά παίρνει **1 μονάδα**. ($2 \times 1=2$)

B.1.3. Να περιγράψετε το χαρακτηριστικό γυναικείο κοστούμι της Αρχαίας Κωμωδίας.

(μονάδες 3)

Η απάντηση μπορεί να περιλαμβάνει τα πιο κάτω σημεία.

- Το βασικό γυναικείο κοστούμι αποτελούσε ο **κροκωτός χιτώνας**, ο οποίος είχε το χρώμα του κρόκου.
- **Συμπληρώματα του κοστούμιού**: ο στηθόδεσμος, ο κεφαλόδεσμος, το δίχτυ των μαλλιών, τα στενά μυτερά παπούτσια και το σωματίο.

Η σωστή απάντηση είναι «ο κροκωτός χιτώνας» (2 μονάδες)

Κάθε σημείο από τα συμπληρώματα παίρνει 0,5 μονάδα. Μπορούν να γίνουν αποδεκτά έως και 2 σημεία. $2 \times 0,5=1$

ΖΗΤΗΜΑ 2

B.2.1. Να περιγράψετε τον χαρακτήρα του Ιάσονα όπως παρουσιάζεται στο έργο του Ευριπίδη, *Μήδεια*. **(μονάδες 2)**

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιοσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία:

1. **Ιάσοντας:** Είναι ένας **τυχοδιώκτης** και **προικοθήρας, ψυχρός συμφεροντολόγος.**
2. Εγκατέλειψε την Μήδεια, για να παντρευτεί την πριγκίπισσα, ώστε να γίνει βασιλιάς και να αποκτήσει εξουσία και πλούτο.

Η αναφορά δύο χαρακτηρισμών παίρνει 1 βαθμό: 2Χ0,5=1.

Η περιγραφή/αιτιολόγηση παίρνει 1 μονάδα.

B.2.2. α. Να αναφέρετε **τέσσερα (4)** από τα βασικά θέματα του Αστικού Δράματος. **(μονάδες 4)**
β. Εξηγήστε τι εξυπηρετεί η χρήση της *αυλαίας* στο Αστικό Δράμα. **(μονάδες 3)**

(α) Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει 4 από τα πιο κάτω σημεία.

1. Η θέση της γυναίκας
2. Η γυναικεία χειραφέτηση και η ισότητα των δύο φύλων
3. Δυστυχημένοι γάμοι
4. Ζητήματα ηθικής
5. Τα κατά συνθήκην ψεύδη
6. Η μητρότητα
7. Η θρησκεία
8. Η τάξη της ιερής οικογένειας στη δομή της κοινωνίας
9. Χρεοκοπίες και απάτες
10. Εκβιασμοί και φόβος για τη δημόσια κατακραυγή
11. Παράταιροι γάμοι με μόνο σκοπό το χρήμα
12. Το κόστος που συνεπάγεται η προσπάθεια διατήρησης του πλούτου και της κοινωνικής κατάστασης και θέσης (στάτους)
13. Σύγκρουση ανάμεσα στο προσωπικό κέρδος και το δημόσιο καλό
14. Άτομα κάτω από μια τεράστια οικονομική πίεση, σε ένα συνεχές πανικό για το αν τελικά θα καταφέρουν να λύσουν το πρόβλημά τους
15. Η δύναμη του χρήματος και οι ανθρώπινες σχέσεις
16. Έμφυλες σχέσεις
17. Η κοινωνική δικαιοσύνη
18. Τα δίκαια των εργαζομένων
19. Το ξεπέρασμα των παραδοσιακών αντιλήψεων μιας φθίνουσας αριστοκρατικής παράδοσης και η εφαρμογή νέων αξιακών προτύπων και μοντέλων κοινωνικής ανάπτυξης και προόδου.
20. Συγκρούσεις για λόγους κοινωνικούς, ταξικούς, οικονομικούς, ψυχολογικούς, νοοτροπίας, ηθικής τάξεως κλπ.

Η απάντηση περιλαμβάνει 4 σημεία:

Κάθε σημείο παίρνει 1 βαθμό.

(β) Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία.

1. Η χρήση της αυλαίας, οδηγεί στη ρεαλιστικότερη απόδοση του πραγματικού.
2. Το άνοιγμα και το κλείσιμο της αυλαίας μεταξύ των πράξεων δεν επιτρέπει στον θεατή να βλέπει την αλλαγή σκηνικών, κάτι που χαλάει την ψευδαίσθηση του πραγματικού. Αυτό που βλέπει ο θεατής είναι το τελικό αποτέλεσμα που διαμορφώθηκε στα παρασκήνια.
3. Η χρήση της δεν διασπά την θεατρική ψευδαίσθηση του θεατή.
4. Με το κλείσιμο των φώτων της πλατείας, ξαφνικά ανοίγει η αυλαία και εμφανίζεται σαν από μηχανής θεός, ένας άλλος κόσμος, φωτισμένος και απόμακρος, σαν μια μεγάλη «φέτα ζωής».

Η απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει το σημείο (1) το οποίο παίρνει 1,5 μονάδες.

Η αναφορά ενός σημείου(2 ή 3) παίρνει 1,5 μονάδα.

B.2.3. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα εξής:

- α. Λογείον
- β. Αγώνας Λόγων της Αρχαίας Κωμωδίας
- γ. Επώνυμος άρχων

(μονάδες 6)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία.

(α) Λογείον

1. Μια υπερυψωμένη εξέδρα. // Το λογείον είναι μέρος της σκηνής. // Ο χώρος αυτός ήταν η στέγη του προσκηνίου. // Βρισκόταν μπροστά από τον δεύτερο όροφο της σκηνής.
2. Το λογείον είναι ο χώρος των υποκριτών. / Από εκεί απάγγελαν, οι υποκριτές.

Η απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει τα σημεία 1 και 2.

Κάθε σημείο παίρνει 1 μονάδα. (2X1=2)

(β) Αγών (αγώνας λόγων)

1. Επεξήγηση: Ο Αγώνας λόγων είναι ένα ιδιαίτερο συστατικό της κωμωδίας.// Είναι αντίστοιχος με τα επεισόδια της τραγωδίας:
2. Λειτουργία: Δύο ρόλοι λογομαχούν για τα υπέρ και τα κατά κάποιας ιδέας.
Ή: Ο πρωταγωνιστής και ο εξώκοιλος, ο «κακός» (2 υποκριτές) ή ένας υποκριτής (ή δύο) με τον Χορό λογομαχούν για το ποιος έχει δίκιο για μια ιδέα.
Ή: Δύο πλευρές μάχονται σκληρά για το ποια η αλήθεια θα επικρατήσει.
3. Αποτέλεσμα: Στο τέλος του αγώνα λαμβάνεται η απόφαση, η *ετυμηγορία*, από τον Χορό (*σφραγίς=έπαινος του νικητή*).

Η απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει την εξήγηση (0,5 μονάδα), μία λειτουργία (1 μονάδα) και το αποτέλεσμα (0,5 μονάδα).

(γ) Επώνυμος άρχων:

1. Ο πολιτικός αξιωματούχος που ήταν υπεύθυνος για τους δραματικούς αγώνες των Μεγάλων Διονυσίων.
2. Επέλεγε τους ποιητές/επέλεγε τα έργα.
3. Επέλεγε τους χορηγούς.

Η απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει το σημείο 1 που παίρνει 1 μονάδα.

Η αναφορά ενός σημείου (2 ή 3) παίρνει 1 μονάδα. 2Χ1=2

ΖΗΤΗΜΑ 3

B.3.1. α. Να παρουσιάσετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά της δραματικής τέχνης του Ευριπίδη.
β. Να αναφέρετε **μία (1)** καινοτομία του τραγικού ποιητή Αισχύλου.
(μονάδες 5)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

(α)

1. **Ο άνθρωπος μάχεται με τον άνθρωπο.** Στα έργα του Ευριπίδη ο άνθρωπος μάχεται τον άνθρωπο, όχι τους θεούς, δημιουργώντας τη μοίρα του μόνος του.
2. Ο άνθρωπος δημιουργεί τη μοίρα του μόνος του.
3. **Έργα με πολιτικό προσανατολισμό:** αμφισβητεί/κρίνει/ επικρίνει ήθη, θεσμούς, έθιμα, θεούς χωρίς να είναι άθεος.
4. **Ομοιομορφία στη δομή:** πρόλογος (μόνολογος), αγώνας, μακροσκελής αφήγηση από αγγελιοφόρο, λύση με τον «από μηχανής θεό».
5. **Διάρθρωση πλοκής:** Στην αρχή προβλέψιμη πορεία, η οποία προοικονομείται από κάποιο Θεό. Στα μισά του έργου αλλάζει και εστιάζει σε άλλο πρόσωπο.
6. Είσοδος χαρακτήρων με απροσδόκητο τρόπο.
7. **Ευρεία θεματολογία:** Θέματα όπως ο θάνατος, ο έρωτας, τα πάθη, η βία και η αξία της «φιλίας». Αμφισβητεί θεσμούς και έθιμα, ακόμη και την ύπαρξη των θεών, χωρίς ο ίδιος να δηλώνει άθεος.
8. **Προβολή των δεινών του πολέμου, φιλειρηνισμός:** Η εμπειρία του Πελοποννησιακού πολέμου και η ατμόσφαιρα απογοήτευσης που δημιούργησε, σημάδεψαν τον ποιητή και το έργο του. Προβάλλει τα δεινά του πολέμου και τις καταστροφικές του συνέπειες για τον άνθρωπο, όπως για παράδειγμα οι *Ικέτιδες*.
9. **Μέσα εντυπωσιασμού:** Ενίσχυσε τα μέσα εντυπωσιασμού είτε με την παρέμβαση υπερφυσικού παράγοντα για τη λύση της πλοκής του δράματος (τον «από μηχανή θεό») είτε με την εξαιρετική απεικόνιση του ανθρώπινου πάθους και τρόμου.
10. **Εξανθρωπισμένοι ήρωες:** Οι ήρωές του βρίσκονται πιο κοντά στον θεατή απ' όσο οι ήρωες των άλλων τραγικών. / Τσαλακώνει τους ήρωες, δεν υπάρχει κυρίαρχος ήρωας, δυνατές γυναίκες
11. Παρουσίαση των ηρώων **όπως είναι στην πραγματικότητα (Δ.Ε/Ε.)**
12. **Γυναικείοι χαρακτήρες:** Οι γυναίκες του Ευριπίδη είναι δυνατά και ξεκάθαρα, ως προς τις απόψεις τους, πλάσματα. Υπεραμύνονται με σαφή και πειστικά επιχειρήματα το δίκαιο των

πράξεών τους, καλύτερα από τους άντρες. Παρόλο που και οι άλλοι τραγικοί παρουσίαζαν τις γυναίκες να διαπράττουν φρικτά εγκλήματα (μοιχεία, παιδοκτονία), ο Ευριπίδης εισπράττει τα πιο σκληρά σχόλια, ίσως γιατί ο τρόπος που αυτές αντιμετώπιζαν τα προβλήματά τους, ήταν αντίθετος από αυτό που αναμενόταν από την κοινωνία.

13. **Οι αξίες της πόλης και η ευημερία της δεν** έχουν σημαντική θέση στις αναζητήσεις του, τουλάχιστον όπως είχαν στον Αισχύλο ή τον Σοφοκλή. Ίσως όμως, αν σκεφτούμε με σημερινά δεδομένα, να έβλεπε το άτομο της προσπάθειας και να πίστευε ότι για να αλλάξουν τα δεδομένα πρέπει η αλλαγή να αρχίσει από το ίδιο το άτομο. Αυτός φαίνεται να είναι ένας από τους λόγους που **παρουσιάζει τους ήρωές του όπως είναι στην πραγματικότητα με όλα τους τα πάθη, τις αδυναμίες, τα τυφλά ένστικτα, την παραφροσύνη.**

Ή → Η ευημερία της πόλης δεν ενδιαφέρει. Αντίθεση με Σοφοκλή και Αισχύλο. (Δ.Ε/Ε.)

14. **Ο «από σκηνης φιλόσοφος»:** Οι ήρωές του υποστηρίζουν τα πάθη τους με φιλοσοφικές ιδέες διαφορετικές από τις καθιερωμένες. Ασκούν κριτική σε όλους τους θεσμούς της εποχής τους, με επιχειρήματα και γνωμικά που αφορούν τη ζωή και τον άνθρωπο. Αυτός στοχασμός, γνωμικά που αντέχουν στον χρόνο κάνουν το έργο του τόσο ανθεκτικό στον χρόνο.
15. **Διασκευή μύθων:** Διασκεύαζε τους μύθους, ώστε να τους φέρει στο επίπεδο της καθημερινής ζωής των συμπατριωτών του και τα πρόσωπα της τραγωδίας πιο κοντά στην κοινή ζωή των ανθρώπων.
16. **Γλώσσα:** Είναι πιο κοντά στην καθομιλουμένη, διανθισμένη με τον φιλοσοφικό και πολιτικό λόγο της εποχής

Η απάντηση περιλαμβάνει 2 σημεία.

Κάθε σημείο παίρνει 2 μονάδες. (2X2=4)

β.

- Μείωση των μελών του Χορού από 50 σε 12
- Εισαγωγή του δεύτερου υποκριτή (δευτεραγωνιστή): Αυτή η καινοτομία είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση της πλοκής και των δραματικών καταστάσεων. Ο διάλογος άρχισε να εμπλουτίζεται με τις συγκρούσεις και τα κίνητρα των χαρακτήρων, ενώ άρχισαν να μειώνονται τα χορικά μέρη.
- Βελτίωση σκηνογραφίας και σκευής: κοστούμι, σκηνικά, προσωπεία.
- Καθιέρωση της τριλογίας: Επέβαλε τη θεματικά συνεχόμενη τριλογία, από όσο μπορούμε να συμπεράνουμε από την *Ορέστεια*, το μόνο σωζόμενο παράδειγμα.

Η απάντηση περιλαμβάνει 1 σημείο.

Ένα σημείο παίρνει 1 μονάδα. (1X1=1)

B.3.2. Να γράψετε **τέσσερις (4)** θεατρικές συμβάσεις της Αρχαίας Τραγωδίας.

(μονάδες 4)

(μονάδες 4X1=4)

Η απάντηση θα πρέπει να περιλαμβάνει 4 από τα πιο κάτω σημεία:

1. Ερμηνεία ρόλων μόνο από άντρες
2. Ερμηνεία γυναικείων ρόλων από άντρες
3. Ένας έως τρεις υποκριτές στην τραγωδία.
4. Η χρήση του θεατρικού προσωπείου – επίδραση στην υποκριτική
5. Ο Χορός είναι αναπόσπαστο στοιχείο της τραγωδίας, συνεχής παρουσία στην ορχήστρα/σκηνή εκτός εξαιρέσεων.
6. Ο Αυλητής έπαιρνε θέση στο κέντρο της ορχήστρας/πίσω από τη θυμέλη είτε πριν αρχίσει το έργο είτε έμπαινε μαζί με τον Χορό.
7. Η αποφυγή αναπαράστασης σκηνών βίας ή φόνου επί σκηνής, περιγραφή μέσω των αγγελικών ρήσεων
8. Ο χώρος της θεατρικής παράστασης (αμφιθέατρο, ανοιχτό, υπαίθριο, μεγάλης χωρητικότητας, άψογη ακουστική)
9. Ο χρόνος των παραστάσεων (από την ανατολή ως τη δύση).

Η απάντηση περιλαμβάνει 4 σημεία.

Κάθε ένα σημείο παίρνει 1 μονάδα. (4x1=4)

B.3.3. Με βάση την πιο κάτω φωτογραφία, να παρουσιάσετε **τρία (3)** στοιχεία του Αστικού Δράματος με τα οποία επιδιώκεται η αληθοφάνεια.

(μονάδες 6)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα στοιχεία του Αστικού Δράματος.

1. **Σκηνογραφία:** Με την αντικατάσταση των ζωγραφισμένων σκηνικών και αντικειμένων, τώρα ο ρόλος τους γίνεται πλέον πιο σχολιαστικός και ουσιαστικός. Δηλαδή, δεν βρίσκονται στη σκηνή απλά για να τη γεμίζουν ή να τη διακοσμούν, αλλά για να σημαίνουν κάτι.
2. **Χώρος δράσης:** Η σκηνική δράση μεταφέρεται στο εσωτερικό του αστικού σπιτιού (σαλόνι ή καθιστικό) ή ο χώρος ενός φτωχικού σαλονιού.
Με την αστικοποίηση ο κόσμος ζει πια σε πολυκατοικίες. Αποκτά γείτονες. Ενδιαφέρεται να μάθει τι γίνεται. Να μάθει τα μυστικά της ιδιωτικής ζωής των άλλων. Του αρέσει το κουτσομπολιό. Του αρέσει να βλέπει από την «κλειδαρότρυπα» τι γίνεται σε ένα σαλόνι που καυγαδίζει ένα ζευγάρι. Και περίπου αυτό κάνει το αστικό δράμα μέσα από τις επιλογές των θεμάτων του: ανοίγει μια μεγάλη «κλειδαρότρυπα» και αποκαλύπτει την "αόρατη", την οικογενειακή ζωή των συνανθρώπων μας, των γειτόνων μας.
3. **Υποκριτική:** Απαλλαγμένη από το στομφώδες ύφος. Φυσική κίνηση και χειρονομία.
4. **Αληθινά αντικείμενα/Σκηνικά αντικείμενα/Μικροαντικείμενα** αντανakλούν πιστά την καταγωγή, την τάξη και τον προσωπικό χώρο των δραματικών χαρακτήρων.

5. **Χαρακτήρες:** Στο Αστικό δράμα πρωταγωνιστούν γιατροί, δικηγόροι, τραπεζίτες, φοιτητές, εργάτες,
- άνθρωποι της διπλανής πόρτας, που τσακώνονται, ερωτεύονται, εξαπατούν, χωρίζουν, όπως περίπου και οι θεατές. Οι πράξεις και η συμπεριφορά τους δικαιολογούν την ψυχολογία τους.
6. **Μακιγιάζ:** Παράλληλα με το κοστούμι εξελίσσεται και το μακιγιάζ των ηθοποιών. Ο θεατής πλέον κάθεται σε μικρή απόσταση από τη σκηνή. Αυτό του επιτρέπει να προσέχει τις λεπτομέρειες, να προσέχει το πρόσωπο πώς είναι βαμμένο και αν το βάψιμο έχει σχέση με το θέμα του έργου, την ψυχική κατάσταση του προσώπου κ.λπ. Και τα χρώματα του μακιγιάζ προδίδουν διαθέσεις, χαρακτήρα κ.ο.κ.
7. **Θεατρικό κοστούμι:** Στην ίδια λογική της αναπαράστασης της πραγματικότητας είναι και το θεατρικό κοστούμι. Πρέπει να σχετίζεται με τον χώρο και τον χρόνο του κειμένου (την εποχή του), την κοινωνική θέση και οικονομική κατάσταση των ηρώων. Απώτερος στόχος και εδώ η αληθοφάνεια. Το τι φοράει ο κάθε ηθοποιός πρέπει να ανταποκρίνεται στον ρόλο του.

Η απάντηση περιλαμβάνει 3 στοιχεία.

Η απλή αναφορά παίρνει 1 μονάδα. (3X1=3)

Η επεξήγηση του σημείου παίρνει 1 μονάδα (3X1=3).

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)

Γ.1.1.

- α. Να εξηγήσετε τον λόγο της σύγκρουσης μεταξύ του Μιτς και της Μπλανς, με βάση το πιο πάνω απόσπασμα.
- β. Να παρουσιάσετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά του έργου *Λεωφορείο ο Πόθος* του Τέννεσι Ουίλλιαμς. Να γίνει αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του αποσπάσματος.

(μονάδες 8)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιοσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία.

- (α) 1. Ο λόγος της σύγκρουσης ήταν τα ψέματα της Μπλανς για το παρελθόν της.
2. Ο Στάνλεϋ θα ερευνήσει το παρελθόν της και θα ενημερώσει τον Μιτς για όσα γνωρίζει για το αμαρτωλό παρελθόν της (τις σχέσεις που είχε με αγνώστους αλλά και ένα δεκαεπτάχρονο μαθητή που ήταν και η αιτία να χάσει τη δουλειά της). Έτσι το ραντεβού, που με τόση αγωνία και ενθουσιασμό περίμενε η Μπλανς, θα καταλήξει σε εφιάλτη.

Ο λόγος της σύγκρουσης παίρνει 1 μονάδα. 1X1=1

Η εξήγηση παίρνει 1 μονάδα. 1X1=1

.β. Χαρακτηριστικά του έργου

1. **Φως:** Μόνιμο μοτίβο. Επανέρχεται κάθε φορά που κάποιος απορεί γιατί η Μπλανς ζει στο ημίφως. Το άπλετο φως είναι ο πραγματικός κόσμος, ο κόσμος που πληγώνει. Η Μπλανς θέλει το ημίφως του ονείρου, θέλει να κρύβεται μέσα σε αυτό, να χάνεται.

Για ν' ανάψουμε το φως εδωμέσα.

ΜΠΛΑΝΣ: (τρομοκρατημένη) Φως; Τι φως; Γιατί;

ΜΙΤΣ: Αυτό το φως εδώ με το χάρτινο μαραφέτι... (πετάει το χάρτινο κάλυμμα του πορτατίφ και προβάλλει ο γλόμπος γυμνός. Η Μπλανς βγάζει μια τρομοκρατημένη μικρή φωνή).

...

– ΜΗΝ ΑΝΑΨΕΙΣ ΤΟ ΦΩΣ!

(Ο Μιτς πάει στον διακόπτη, ανάβει το φως και την κοιτάζει εξεταστικά. Η Μπλανς βγάζει κραυγή και σκεπάζει το πρόσωπό της. Ο Μιτς το ξανασβήνει).

2. **Ηλικία:** Μόνιμο άγχος της Μπλανς, οι ρυτίδες. Γι' αυτό και αναπολεί διαρκώς το παρελθόν που μπορεί να την πλήγωσε, όμως τότε ένιωθε πιο ποθητή.

ΜΙΤΣ: (αργά, με πικρία). Δε με νοιάζει αν είσαι μεγαλύτερη απ' όσο λες. [...] Το' ξερα δηλαδή πως δεν είσαι δεκαεξάρα.

3. **Τα ψέματα:** Η Μπλανς λέει διαρκώς ψέματα, γιατί μόνο έτσι μπορεί να εκφράσει αυτά που αισθάνεται και ονειρεύεται. Γι' αυτήν το ψέμα δεν είναι απόκρυψη της αλήθειας αλλά μια συνειδητή επιλογή, που κάνει τη ζωή της πιο βιώσιμη.

Τα άλλα με νοιάζουν- στο διάβολο! Που μου παράσταινες την παλαιών αρχών κι όσα άλλα μου ξεφούρνιζες όλο το καλοκαίρι.

4. **Γλώσσα:** Ρεαλιστική με πολλές λυρικές και ποιητικές εκτινάξεις.

ΜΠΛΑΝΣ: Εγώ δε θέλω αλήθεια. Θέλω μαγεία. (Ο Μιτς γελάει). Ναι, ναι, μαγεία θέλω. Αυτό αγωνίζομαι να προσφέρω στους άλλους. Τους μεταμορφώνω τα πράγματα. Δεν τους δείχνω την αλήθεια, αλλά τι έ π ρ ε π ε να είναι αλήθεια.

5. **Τα ονόματα περιέχουν συμβολισμούς:** Μπλανς ντυ Μπουά: Λευκή του δάσους

Η απάντηση περιλαμβάνει 2 στοιχεία.

Η απλή αναφορά κάθε χαρακτηριστικού παίρνει 1 μονάδα.

Η εξήγηση κάθε χαρακτηριστικού παίρνει 1 μονάδα

Η αναφορά στο έργο για κάθε χαρακτηριστικό παίρνει 1 μονάδα. (3X2=6)

Γ.1.2. Να χαρακτηρίσετε τη σχέση της Μπλανς με τον Στάνλεϊ Κοβάλσκι, σύμφωνα με την υπόθεση του έργου. Τεκμηριώστε την απάντησή σας, αναφέροντας **δύο (2)** ενδεικτικά περιστατικά. **(μονάδες 6)**

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία.

1. Η σχέση της Μπλανς και του Στάνλεϋ είναι συγκρουσιακή. // Ανάμεσα στον Στάνλεϋ και τη Μπλάνς δημιουργείται μια ένταση.
2. (α) Η Μπλανς δεν εγκρίνει το γάμο της αδελφής της με ένα άτομο χαμηλής καταγωγής. Δείχνει την άποψη της μιλώντας επικριτικά γι' αυτόν, πράγμα που ο Στάνλεϋ ακούει κρυφά.
(β) Όσο πιο πολύ η Μπλανς **τον απαξιώνει** για την καταγωγή του, το επάγγελμα και τους τρόπους του άλλο τόσο αυτός **αναζητεί τρόπους να την εκδικηθεί**. Πράγμα που θα το καταφέρει στο τέλος, αφού, σκαλίζοντας το παρελθόν της, μαθαίνει όλη την αλήθεια για τη ζωή της.
(γ) Ο Στάνλεϋ, αδράττει κάθε ευκαιρία που βρίσκει για να την ταπεινώνει. Για παράδειγμα, στα γενέθλια της Μπλάνς την κάνει δώρο ένα εισιτήριο χωρίς επιστροφή για το πατρικό της, ενώ ξέρει ότι δεν μπορεί να γυρίσει πίσω. Αποκορύφωμα της σύγκρουσης είναι ο βιασμός της που ολοκληρώνει και την **εκδικητική μανία** του Στάνλεϋ Κοβάλσκι.

Η απάντηση «συγκρουσιακή σχέση» ή «ένταση» παίρνει 2 μονάδες.

Η αναφορά στο έργο για κάθε χαρακτηριστικό παίρνει 2 μονάδες. 2Χ2=4

Γ.1.3. Να αναφέρετε **δύο (2)** βιογραφικά στοιχεία τα οποία καθόρισαν το έργο του **θεατρικού** συγγραφέα Τέννεσι Ουίλλιαμς. **(μονάδες 4)**

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία:

1. Γόνος πουριτανικής οικογένειας.
2. Πατέρας: μποέμ, ευέξαπτος, πεισματάρης, αυστηρός, αλκοολικός και βίαιος.
3. Σωματική κακοποίηση της μητέρας του από τον πατέρα του.
4. Η μητέρα του δεν ξέχασε ποτέ την καταγωγή της ως κυρία της υψηλής κοινωνίας του Νότου.
5. Εμφυτεύει το αίσθημα της κατωτερότητας και της ανασφάλειας στον Τέννεσι.
6. Η αδελφή του η Ρόουζ (της οποίας είχε τεράστια αδυναμία) έπασχε από σχιζοφρένεια και μάλιστα υπέστη λοβοτομή.
7. Εθισμός στα υπνωτικά χάπια και στο αλκοόλ.
8. Πάλη με την κατάθλιψη καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του.
9. Ομοφυλόφιλος, ουδέποτε το απέκρυψε. Ο θάνατος του εραστή του, Φράνκ Μερλό, τον οδήγησε ανεπιστρεπτί στο ποτό, στα ναρκωτικά και σε ψυχιατρική κλινική για ένα τρίμηνο, το 1969.

Η απάντηση περιλαμβάνει 2 στοιχεία.

Κάθε στοιχείο παίρνει 2 μονάδες.

Γ.2.1. «*Η Αθηναία Λυσιστράτη καλεί τις γυναίκες από όλα τα μέρη της Ελλάδας σε μυστική συνάντηση για να τους ανακοινώσει το σχέδιο της*»-
Ποιο είναι το σχέδιο της Λυσιστράτης και τι θέλει να πετύχει με αυτό;

(μονάδες 3)

- Το πρώτο μέρος του σχεδίου της είναι να πείσει τις γυναίκες να εγκαταλείψουν τις συζυγικές τους κλίνες, μέχρις ότου συνεισιτούν οι άνδρες τους και εγκαταλείψουν τις πολεμοχαρείς δραστηριότητές τους.
Το δεύτερο μέρος προϋποθέτει μίαν άλλη μορφή δράσης: την κατάληψη της Ακρόπολης της Αθήνας, προκειμένου να στερήσουν από τους άνδρες τους οικονομικούς πόρους, οι οποίοι φυλάσσονταν εκεί και είναι απαραίτητοι για την διεξαγωγή του πολέμου.
- Ο στόχος της είναι να σταματήσει ο πόλεμος και να επιτευχθεί ειρήνη.

Η απάντηση περιλαμβάνει 3 σημεία:

Το σχέδιο της Λυσιστράτης παίρνει 2 μονάδες.

Ο στόχος της παίρνει 1 μονάδα.

Γ.2.2. Να περιγράψετε τον χαρακτήρα της Λυσιστράτης, λαμβάνοντας υπόψη την θέση της γυναίκας στην αρχαία Ελλάδα.

(μονάδες 6)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιαδήποτε άλλη παρεμφερής τεκμηριωμένη απάντηση.

Θέση της γυναίκας

1. Η γυναίκα στην αρχαία Αθήνα μετρούσε ως πολίτης β' κατηγορίας/κατώτερης κοινωνικής θέσης.
2. Πίστευαν οι αρχαίοι Έλληνες ότι ήταν αφελής και άτολμη.
3. Βρισκόταν κάτω από την σκιά του συζύγου της,
4. Οι άντρες θεωρούσαν ότι χρειάζονταν προστατευτική απομόνωση,
5. Πίστευαν ότι ήταν ικανή να διαχειρίζεται μόνο τα του οίκου της.

Η Λυσιστράτη

1. πηγαίνοντας ενάντια στο στερεότυπο της γυναίκας-νοικοκυράς, αποκτά πολιτική πυγμή σε ένα χώρο όπου κυριαρχούν οι άντρες.
2. μπαίνει στον δημόσιο χώρο και ωθεί όλες τις γυναίκες από όλη την Ελλάδα να κάνουν το ίδιο.
3. δρα δυναμικά, τολμηρά και αποφασιστικά και η παρουσία της εκεί διαλύει κατεστημένες ιεραρχίες.
4. προκαλεί ταραχή όταν αποφασίζει να φέρει την ειρήνη στην χώρα της μιας και οι άντρες είναι ανίκανοι να το πετύχουν.

Η απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει 1 στοιχείο για τη θέση της γυναίκας, που παίρνει 2 μονάδες.

Αναμένονται 2 αναφορές για τον χαρακτήρα της Λυσιστράτης. Κάθε σημείο παίρνει 2 μονάδες.

(2X2=4)

Γ.2.3. Να παρουσιάσετε **τρία (3)** χαρακτηριστικά γνωρίσματα του έργου του Αριστοφάνη.

(μονάδες 6)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιοσδήποτε άλλες, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στα πιο κάτω σημεία:

1. Το **δικαίωμα της παρρησίας** επέτρεπε στους ποιητές να κρίνουν όποιον ήθελαν χωρίς ποινικές διώξεις. Οι μόνοι περιορισμοί ήταν να μην διακωμωδούν τα ιερά μυστήρια, τις γυναίκες πολιτικών και τους νεκρούς.
2. **Πολιτικός προσανατολισμός:** Σατιρίζει κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, καλλιτεχνικά θέματα. Ο Αριστοφάνης παρέδωσε στη θεατρική ιστορία έργα-πρότυπα καταγγελτικής σάτιρας με σαφή και ευθύ πολιτικό προσανατολισμό.
3. **Δεν χαρίζεται σε κανέναν:** Τα βάζει ευθέως με τους πολιτικούς, τους δημαγωγούς, τους εκπρόσωπους των Γραμμάτων, τους φιλόσοφους και προφήτες-απατεώνες, τους ηθοποιούς και άλλους.
4. **Ονομαστί κωμωδείν:** Τάση γελιοποίησης και υποβιβασμού των πάντων (**το σκώμμα**).
5. **Ως εργαλεία της κριτικής του** έχει την καυστική σάτιρα, τη λεπτή ειρωνεία, τις ευτράπελες σκηνές, τα σεξουαλικά αστεία, τις βωμολοχίες και άσεμνες, χοντροκομμένες χειρονομίες, τα λογοπαίγνια, τις φάρσες, τους έξυπνους υπαινιγμούς και τις παρωδίες.
6. **Χαρακτήρες:** Πρόσωπα της καθημερινής ζωής, ιστορικά πρόσωπα, πλασματικοί χαρακτήρες, θεοί, ήρωες της μυθολογίας, προσωποποιημένες αφηρημένες έννοιες.
7. **Χορός:** Ενεργητική συμμετοχή του Χορού στην υπόθεση και η δυνατότητα να επεμβαίνει δυναμικά στη δράση. Αυτή η έντονη παρουσία του Χορού αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι τίτλοι σωζόμενων κωμωδιών του φέρουν το όνομά του όπως οι **Σφήκες, Ιππείς, Βάτραχοι, Ορνιθες**.
8. **Ανάμεικτος τρόπος γραφής/ύφος:** Αναμειγνύει το **πραγματικό και φανταστικό στοιχείο**, την ουτοπία με το καθημερινό, δημιουργώντας την εντύπωση πως τα πάντα είναι δυνατά στον κόσμο αυτό.

Κάποιοι μπορεί να περπατούν στα σύννεφα, να καβαλούν σκαθάρια, να μιλούν με τον Πλούτο, να ψάχνουν την Ειρήνη, να κατεβαίνουν στον Άδη, να κυριεύουν την Ακρόπολη, και όλα αυτά σαν να είναι αυτονόητα. Δεν δημιουργούνται ερωτήματα και απορίες στον θεατή. Δεν απορρίπτει τις υπερβολές τους. Γιατί να μην συμβαίνουν στο κάτω-κάτω; Είναι σαν να λέει ότι περίπου έτσι είναι ο κόσμος, απλά είναι δοσμένος με μια κάπως πιο τρελή διάθεση. Είναι ο πραγματικός κόσμος ιδωμένος μέσα από τη λοξή ματιά ενός χαρισματικού κωμωδιογράφου.

Η 1^η και η 2^η απάντηση παίρνει 3 μονάδες η κάθε μία. (2Χ3=6)

Η 3^η απάντηση παίρνει 2 μονάδες.

Η απλή αναφορά κάθε χαρακτηριστικού παίρνει 0,5 μονάδα.